

Nová Ľubovňa – Svätá Zem

11.05.2022 – 18.05.2022

(c.k. AWERTOUR)

„Zaradoval som sa, keď mi povedali:

Pôjdeme do domu Pánovho.

Naše nohy už stoja

v tvojich bránach, Jeruzalem.“ (Ž 122, 1-2)

V dňoch, od 11.05. do 18.05. 2022, sme sa vybrali s radosťou na púť do **Svätej Zeme**... Medzi účastníkov patrili predovšetkým farníci z Novej Ľubovne, a mnoho iných super ľudí. Prvý deň púte sme precestovali naprieč Slovenskom až do Viedne, odkiaľ sme odlietali a pristáli na medzinárodnom letisku Ben Gurion v Tel Avive. Cestou autobusom z letiska do Betlehema (kde sme boli ubytovaní v 4 * hoteli NATIVITY), nás v tejto vysnívanej krajine privítal skúsený sprievodca vdp. PaedDr. Michal Pitoniak a oboznámil nás s aktuálnou situáciou.

Prvou našou zastávkou boli **Emauzy**, miesto v biblii, kde sa odohrala udalosť so Zmŕtvychvstalým a učeníkmi, ktorí ho spoznali pri lámaní chleba, ale On im zmizol. (*Lk 24,13-35*).

Na **druhý deň** sme sa už podrobne začítali do “piateho evanjelia”, ako býva Svätá Zem nazývaná, pretože sme navštívili **Jeruzalem**, miesto posvätené Kristovými krokmi. Ako prvé sme

navštívili– **Golgotu**, (Zahľadieť sa na ukrižovaného Krista na kríži, mysl'ou v podvedomí sa stretnúť s tým najväčším darom svätosti, zabudnutím na okolie v'okol seba, sa do očí vbíja obrys Kristovej tváre na kríži!), potom sme sa pomodlili v Božom hrobe (úžasný zážitok na celý život... verím, že pre každého...) a v jeho blízkosti sme slávili sv. omšu. Následne sme navštívili **Večeradlo** - počas Veľkého jubilea roku 2000, sv. Ján Pavol II. mohol sláviť Eucharistiu v jeruzalemskom Večeradle, tam, kde ju podľa tradície prvýkrát slávil sám Kristus. Večeradlo je miesto ustanovenia Najsvätejšej sviatosti a kňazstva. Práve tam, pri večeri, vzal Ježiš do svojich rúk chlieb a dobrorečil, lámal ho a dával učeníkom, hovoriac: „*Vezmite a jedzte z neho všetci, toto je moje telo, ktoré sa obetuje za vás*“. Podobne vzal kalich s vínom a povedal im: „*Toto je kalich mojej krvi, ktorá sa vylieva za vás i za mnohých na odpustenie hriechov.* “. Nasledovala návšteva **Baziliky usnutia Panny Márie** a kaplnka zasvätená udalosti zatknutia Pána Ježiša. Cez kontrolu sme prešli k **Západnému múru** (nazývaný „múr nárekov“, ale nie židmi!!!), nad ktorým sa nachádza Chrámovisko a dnes tam stojí najdominantnejšia mešita v Jeruzaleme, nazývaná Skalný dóm – názov je odvodený od skaly, ktorá je cca 8 m dlhá, 12 m široká a 2 m vysoká, (podľa židovskej tradície ide o skalu, na ktorej mal Abrahám obetovať Jahvemu svojho jednorodeného syna Izáka). Tento areál sme si prezreli zvonku. Mešita Al-Aksa na Chrámovej hore stojí presne na mieste, kde kedysi stál Jeruzalemský chrám. Poobede sme sa v **Kostole bičovania** Pána, ktorý okrem iných na objednávku

františkánskej Kustódie vo Sv. Zemi navrhol **Antonio Barluzzi** (taliansky architekt, *1884, + 1960), pomodlili krížovú cestu a prešli cez *Via dolorosu* (cesta utrpenia). Začína na mieste, kde kedysi stála pevnosť Antonia a tiahne sa dláždenými ulicami mesta, kde nájdeme deväť zastavení. Dnes sú to rušné ulice s mnohými obchodmi a predávajúcimi. Úsmevné pre nás bolo, že sme cestou na Golgotu kráčali chvíľami „dole kopcom“. Jeruzalem bol však 50 x obliehaný armádami, 36 x vojensky obsadený a 17 x zrovnaný so zemou. A po 17 x sa stále nanovo vybuďovalo nové mesto, o pár nadmorských metrov vyššie, preto by ste dnes márne hľadali v Jeruzaleme tri kopce Golgoty. Golgota je dnes vrcholom Baziliky Božieho hrobu. A tak desiate zastavenie, až po vrchol Krížovej cesty, sa nachádzajú už priamo v Bazilike Božieho hrobu.

V **tretí deň** sme prežívali vianoce ☺, navštívili sme v Betleheme *Jaskyňu mlieka*, kde legenda hovorí, že sa v nej Panna Mária schovala pri úteku do Egypta (*Mt 2,13-15*) a zatiaľ, čo kojila malého Ježiška, kvapka z jej mlieka padla na skalú, čím jaskyňa úplne zbelela (je to miesto, kde ľudia prosia Pannu Máriu za dar dieťaťa i za tie manželstvá, ktorým sa nedarí počať dieťaťko). Potom sme slávilí najsvätejšiu eucharistiu z formulára o Narodení Pána v *Kostole sv. Kataríny*, do ktorého sa vstupuje z *Baziliky Božieho narodenia*. Môcť si zaspievať Tichú noc na tomto svätom mieste, je taktiež zážitok, za ktorý hodno ďakovať... Po sv. omši sme sa prišli pokloniť na miesto, kde sa narodil náš Spasiteľ a prezreli sme si Jaskyňu sv. Neviniatok

a sv. Hieronyma. Nasledoval presun na **Pole pastierov**, kde zaznela najkrajšia Oslavná pieseň: „*Sláva Bohu na výsostiach a na zemi pokoj ľuďom dobrej vôle...*“ (Lk 2,14). Na tomto mieste zaznela aj výzva nášho sprievodcu, aby sme aj my boli ako pastieri, ktorí v svojej úprimnosti a jednoduchosti odchádzali od narodeného Mesiáša a radostne ohlasovali zvesť všetkým. Aby sme aj my, po návrate zo Sv. Zeme svedčili o týchto skutočnostiach, o sv. miestach a povzbudzovali tým ostatných k navštíveniu Sv. Zeme, ale hlavne, aby sme svojim životom svedčili o Božej prítomnosti i jeho láske... Potom sme sa vrátili do Jeruzalema na **Olivovú horu**, tam sme navštívili miesto zvané **Betfage**, odkiaľ Pán Ježiš na osliatku slávnostne vstúpil do Jeruzalema. Na tejto hore Pán predniesol i eschatologickú reč (reč o posledných časoch Mt 24,1-25,46). Blízky kostolík v tvare slzy nám pripomenul udalosť, keď Kristus zaplakal nad Jeruzalemom. Miesto sa nazýva **Dominus Flevit**. Poblízku sa nachádza **Pater Noster** (miesto, kde Pán Ježiš naučil učeníkov modliť sa „Otče náš“). Na záver sme zišli k **hrobu Panny Márie**, vedľa ktorého sa nachádza **Getsemanská záhrada a Bazilika agónie**, kde Pán Ježiš vyslovil tieto slová: „*Otče, ak chceš, vezmi odo mňa tento kalich! No nie moja, ale tvoja vôľa nech sa stane!*“ (Lk 22,42). V Jeruzaleme nenájdete krajší pohľad na staré mesto, ako keď naň hľadáte z Olivovej hory. Podľa židov práve na tomto mieste začnú ožívať mŕtvi v súdny deň, keď sa na Zem vráti Mesiáš (parúzia) ...

Na štvrtý deň sme navštívili **Betániu** . Sväté písmo hovorí: „*Ležala asi pätnásť stadií od Jeruzalema*“ (Jn 11,18), čo je asi 2,7 km, kde žili Ježišovi priatelia: Lazár a jeho sestry Marta a Mária. Jediný pápež, ktorý navštívil toto miesto, bol Pavol VI., 4.januára 1964. Na tom mieste sme slávili svätú omšu. Po nej sme sa presunuli cez Júdsku púšť až k **Betánii Zajordánskej**, kde Ján Krstiteľ pokrstil Pána Ježiša. Aj my sme si pripomenuli Ježišov krst, a zároveň aj náš krst a obnovili si krstné sľuby. Miesto sa nachádza 10 km východne od Jericha. Považuje sa taktiež za bod, v ktorom po 40 ročnom putovaní na púšti Izraeliti vstúpili do zaslúbenej zeme. Do tretice je to miesto, kde mal byť prorok Eliáš vzatý do neba. Oblasť, v ktorej sa nachádzajú kostoly viacerých denominácií, bola neprístupná pre veriacich takmer 50 rokov. Približne 3000 mín bolo položených izraelskou armádou počas šesťdňovej vojny v r. 1967. Kostoly, nachádzajúce sa na území, patria františkánom a ortodoxnej cirkvi. Po obnove krstných sľubov sme sa presunuli do **Jericha**, (jedno z najstarších miest na svete, nachádzajúce sa pod úrovňou mora – 420 m, (Lk 19,1-10), následne sme sa lanovkou vyviezli na **Horu pokušenia – Qarantal**, kde diabol pokúšal Pána Ježiša. Kláštor patrí pravoslávnej cirkvi. Poobede sme využili možnosť kúpania sa v Mŕtvom mori – pláž **Qalya**. Ešte v ten deň, večer od 20.00 – 23.00 hod., sa cca 30 pútnikov, spolu so sprievodcom, vybralo do ulíc Jeruzalema, aby uvideli krásne vysvietené mesto a nočnú panorámu tohto svätého mesta. Okrem iného vystúpili na Olivovú horu, odkiaľ mali nádherný výhľad, zastavili sa pri **Knessete** (izraelský parlament,

ktorý má 120 poslaneckých kresiel. Bol postavený v r.1966, údajne podľa vzoru Archy zmluvy, zákony v tejto krajine prijímajú v súlade s 10 Božími prikázaniami). Oproti sa nachádza sedemramenný svietnik – **Menorah** (je symbolom židovského národa). Číslo 7 je veľmi dôležitým biblickým číslom. A nakoniec mohli zažiť atmosféru osláv, lebo práve v tento deň si židia pripomínali 74 výročie nezávislosti Izraelského štátu (14.máj 1948, prvý ministerský predseda Izraela Dávid Ben Gurion). Sprievodca im ale na chvíľu umožnil ochutnať aj obraz nočného života mladých ľudí v uliciach Jeruzalema, plného hlučnej hudby a ruchu.

Piaty deň sme navštívili **Ain Karem**, ktoré leží 8 km juhozápadne od Jeruzalema, kde Panna Mária navštívila svoju tetu Alžbetu a vyslovila slová Magnifikátu: „*Velebí moja duša Pána*“. (Lk 1,46) V kostole sme slávili svätú omšu. Pútnikovi, hľadiacemu od miesta Navštívenia, sa naskytne pekný pohľad na kostol narodenia sv. Jána Krstiteľa. Do areálu vedie starobylá brána. Za ňou nasleduje nádvorie zo stenou, na ktorej je pripevnená modlitba Zachariáša, začínajúca slovom: „*Benedictus...*“, čo znamená: „*Nech je zvelebený Pán Boh...*“ Tento hymnus je vo viacerých rečiach, tak, ako aj Magnifikát a nechýba ani v slovenčine. V chráme sa nachádza jaskyňa. V nej je umiestnený oltár, pod ktorým sa vyníma planúca hviezda z bieleho mramoru, na ktorej je nápis v latinčine: „*Hic praecursor Domini natus est,*“ čo v preklade znamená: „*Tu sa narodil Pánov predchodca*“. Na obed sme sa vydali 120 km smerom na juh

do letoviska *Ein Bokek*, kde sme opäť využili možnosť kúpania sa v Mŕtvom mori. Cestou sme mali možnosť vidieť *Qumrán* (v r.1947 tu hľadal beduínsky pastier zatúlané zviera a napokon našiel zvitky z čias Ježiša Krista) a nakrátko sme sa zastavili aj pod *Masadou* (Staroveká pevnosť v Judskej púšti. Bola postavená Herodesom Veľkým v 1. st. pred Kr. Rimania ju dobyli okolo r. 72 po Kr.). Cestou späť do Jeruzalema, za Jerichom, sme odbočili do púšte, kde sa nachádza údolie s názvom *Wadi Quelt*. V ňom sme videli jeden z piatich grécko - ortodoxných kláštorov (podobnosť o milosrdnom samaritanovi - *Lk 10,25-37*).

Šiesty deň sme sa vybrali z Betlehema do Galilei. Najprv sme došli k miestu primátu Petra (*Jn 21,15-19*). Potom sme na obed ochutnali rybu sv. Petra a posilnení sme sa vydali na plavbu po *Genezaretskom jazere*, odkiaľ bol nádherný pohľad na moderné židovské mesto *Tiberias* (pomenované po rímskom cisárovi Tibériovi). Zimomriavky dojatia a úcty pocítil snáď každý z nás, keď na palube vztýčili vlajku Slovenskej republiky a zaznela naša hymna. No ešte väčšmi, keď sa nad pokojnou hladinou jazera rozliehala melódia obľúbenej piesne sv. otca, Jána Pavla II., „Bárka – Pán, zastavil sa na brehu...“, ako inak, v poľskom prevedení, s ktorým sme však my – obyvatelia Horného Spiša z goralskej obce, nemali najmenší problém ☺.

Po plavbe sme navštívili miesto rozmnoženia chlebov a rýb (*Jn 6,1-15*) – *Tabgha*, alebo Heptapegon, čo znamená sedem prameňov. Na

tomto mieste bola križovatka obchodných ciest Via maris. Chvíľu sme sa poviezli a prišli sme do **Kafarnauma**. Pre nás, kresťanov, má mesto, ktoré po silnom zemetrasení úplne zaniklo, význam pre dlhé pôsobenie Krista v tejto oblasti, kam sa usídlil a pôsobil, keď ho odmietli rodáci z Nazareta. V žiadnom inom meste nekázal Ježiš viac a nikde neučinil toľko zázrakov ako tu. Evanjeliá zachytávajú 12 zázrakov z Kafarnaum, teda viac ako na iných miestach Svätej zeme. Tu uzdravil posadnutého (*Mk 1,23-28*) a muža so suchou rukou (*Lk 6,6*) i Petrovu svokru (*Mt 8,14-17*). Tu predniesol v synagóge veľkú reč o chlebe života (*Jn 6,30-60*). Tu padol Ježišovi k nohám Jairos, predstavený synagógy s prosbou: „Moja dcérka umiera. Poď, vlož na ňu ruky, aby ozdravela a žila.“ (*Lk 8,41-56*) Nakoniec sme vystúpili na **Horu Blahoslavenstiev** (*Mt 5,1-12*), vonku sme slávili sv. omšu a po nej sme cestovali do Nazareta, kde sme boli ubytovaní v hoteli GALILEE, ktorý sa nachádza 600 metrov od historického centra mesta .

Siedmy deň sme v **Bazilike Zvestovania Pána v Nazarete** prosili Matku Božiu pri svätej omši, aby sme vedeli prijať rozhodnutia Dobrotivého Boha, tak, ako ich aj ona prijala slovami: „*Hľa, služobnica Pána, nech sa mi stane podľa tvojho slova*“... (*Lk 1,38*) Impozantná bazilika dnes stojí na mieste, kde bol pôvodne dom Panny Márie. Nazaret je mestom, kde spolu pokojne nažívajú rôzne náboženstvá a bazilika je prístupná pre všetkých bez ohľadu na vierovyznanie. Zaujímavosťou sú aj rôzne vyobrazenia Panny

Márie v interiéri baziliky, ktoré pochádzajú z Európy, Ázie i Afriky. Oproti vchodu do Baziliky sa na stene nachádza, popri iných mozaikách, aj slovenský obraz Sedembolestnej Panny Márie, Patrónky Slovenska, od akademického maliara Cincíka, vtedy žijúceho v Kanade. Obraz začiatkom 70. rokov posvätil americký biskup slovenského pôvodu, Mons. Andrej Grutka (ktorý sa narodil 17. novembra 1908 v rodine slovenských prisťahovalcov zo Spišskej Starej Vsi). Ďalšia naša zastávka bola v **Káne Galilejskej** (miesto Ježišovho prvého zázraku na svadbe), kde si pätnásť manželských párov obnovilo manželské sľuby. Potom sme sa vybrali na vrch, ktorý sa vypína 588 m nad morom – **Hora Tábor**, kde sme ako traja učeníci Peter, Jakub a Ján mohli zvolat: „*Pane, dobre je nám tu*“... (Mt 17,4). Cestou do Betlehema sme navštívili **Hajfu** (tretie najväčšie mesto v Izraeli) a horu **Karmel**, kde sa zdržiaval prorok Eliáš, nad jeho jaskyňou dnes stojí kostol **Stella Maris** (hviezda morská). Toto sv. miesto bolo pre nás zvlášť významné, nakoľko aj v našom chráme, v Novej Ľubovni, je v ľavej lodi inštalovaný oltár Škapuliarskej (Karmelskej) Panny Márie, ktorú si každoročne uctievame odpustovou slávnosťou 16. júla. A nakoniec sme ešte mali jednu neplánovanú zastávku v **Cézarei Prímorskej**, kde sme si spravili na pamiatku pekné fotky pri Stredozemnom mori a pozreli aquadukt z čias Herodesa Veľkého r. 22-13 pred Kristom, ktorý prinášal vodu z prameňov na úpätí hory Karmel až k pobrežiu Stredozemného mora. Jeho dĺžka dosahovala 20 kilometrov. Cézarea sa stala rezidenciou rímskeho prefekta a po zničení mesta Jeruzalem v roku 70 hlavným

mestom provincie Judea, čo malo za následok veľký rozmach dovtedy maličkovej dediny. V období Ježiša Krista tu bol najznámejší palestínsky prístav. Neskôr sa stáva javiskom činnosti apoštolov svätého Petra a Pavla.

Ôsmy deň prišiel koniec našej púte, ktorú sme zavíšili sv. omšou v **Kostole sv. Petra** na mieste, ktoré sa nazýva **Joppe-Jaffa** (terajšie mesto Tel Aviv, ktoré mnohé štáty považujú za hlavné mesto krajiny, aj keď Izrael za hlavné mesto považuje Jeruzalem), (*Sk 9,36 - 43*, alebo *Sk 10,1 - 23*), po nanebovstúpení Ježiša Krista tu účinkoval sv. Peter, tu učinil svoj prvý zázrak - vzkriesil mŕtvu Tabitu (po grécky Dorkas), ktorá dávala štedré almužny a ženám vyšívala krásne vzory, (po nej je na Slovensku pomenovaný časopis Dorka). V *Skutkoch apoštolských* (kap. 10–11) sa Peter otvorí pre ohlasovanie Ježiša pohanom. Tu videl Peter klesať plachtu z nebies s čistými a nečistými zvieratami a hlas ho vyzval z nich jest' (porov. *Sk 10, 10-16*). Na tomto mieste sme poďakovali Pánu Bohu za čas strávený a požehnaný vo Svätej Zemi, za každodenné slávenie sv. omše na týchto svätých miestach. Za dar – môcť stíšiť svoje srdce i myseľ, dotýkajúc sa miest, relikvií a kameňov, ktoré v Jeruzaleme rozprávajú (ako povedal otec Michal), môcť vyriečiť úprimnú modlitbu za svojich blízkych, za pomoc v trápeniach i v beznádejných situáciách a načerpať síl i pevnejšej viery do našich životov, do ktorých sme sa všetci posilnení po týchto úžasných zážitkoch vrátili.

Na tomto mieste, kde sme pri odlete zakývali Sv. Zemi, kde sme s hrdosťou a dojatím zaspievali slovensky „V sedmobrežnom kruhu Ríma...“, tu zazneli za všetkých aj slová poďakovania nášmu sprievodcovi, otcovi Michalovi, ktorý so zanietím vesloval čln nášho spoznávania Svätej Zeme, ako úžasný človek s veľkou znalosťou Písma, s vysvetlením miestnych udalostí a ľudským prístupom i prirodzenou autoritou.

Milí pútnici, úprimne Vám **VŠETKÝM ĎAKUJEM ZA VAŠU ÚČASŤ a OBETU, KTORÚ STE PRINIESLI. NECH VÁM TO DOBROTIVÝ BOH ODPLATÍ VEČNÝM ŽIVOTOM V NEBESKOM JERUZALEME.**

Mgr. Pavol Krokus
kaplán Farnosti Nová Ľubovňa